

Gränsens språk, språkets gränser

– Meira Ahmemulic & Sophie Vuković

16 december – 4 februari

Vad är egentligen ett mellanrum? Oavsett om det är rumsligt, tidsligt eller socialt betraktar vi ofta mellanrum som tomrum. Men mellanrummen är inte tomrum, de är det vi ännu saknar ett (gemensamt) språk för. Konsten förmår inte bara språkliggöra dessa rum och tider. Den förmår även destabilisera cementerade rum och tider och samtidigt göra nya.

I utställningen vrider och vänder konstnärerna Meira Ahmemulic och Sophie Vuković på begrepp och föreställningar om identitet, hemhörighet och språk. Författaren och översättaren Mara Lee skriver i sin avhandling *När Andra skriver: Skrivande som motstånd, ansvar och tid* följande om språkets rörelse “[...] Men ord rör sig. Rörelse i sig är varken poetiskt, performativt eller politiskt. Men att spåra, följa och lyssna på rörelsen utgör en del av ett politiskt/poetiskt/performativt språkligt arbete.”

Verken i utställningen är alla *essäfilmer* och relaterar som sådana till en särskild konst- och filmhistoria. Essäfilmen har sitt ursprung i litteraturen och har därför ofta en nära relation till text. Författaren och konstkritikern Jan Verwoert diskuterar essäfilmen utifrån dess förmåga att generera flera betydelsebärande skikt genom att kombinera olika metoder och material. Den förutsätter därför ofta ett delat betraktande där text, ljud och bild både överlappar varandra och kan läsas som separata betydelsebärande skikt.

I stora salen presenteras *Något fint måste hända och Crnogorci/Montenegriner* av Meira Ahmemulic. I *Något fint måste hända* vävs konstnärens historia och erfarenheter samman med en ung författares sökande efter ett bättre liv i Amerika, föreställningar om migration och konstfältets exkluderande strukturer. I filmen *Crnogorci/Montenegriner* ser vi konstnärens pappa sittandes i en soffa, munnen rör sig men vi hör honom inte. Han är fråntagen sin röst och i dess ställe hör vi berättarrösten presentera fördomsfulla och stereotypa föreställningar om montenegrinska män. I saklig ton beskrivs de som opålitliga, kriminella och arbetsskygga. Litteraturvetaren Homi Bhabha beskriver *stereotypen* som en språklig kategori som består av ett språk som har stelnat: “Stereotypen är inte en förenkling på grund av att den skulle vara en falsk återgivning av en given verklighet. Den är en förenkling för att den är en hejdad, fixerad form av representation”. Stereotypen görs alltså genom upprepningar av en förstelnad och konstruerad förlaga utan original. Filmen *Ett språk måste vinna* utgår från Meira Ahmemulics högstadieskola och utforskar det svenska språkets krav, fördomar och våldsamhet. Men samtidigt som det är i språket gränser dras upp och legitimeras är det i och med språket som våldet kan hållas på avstånd. I den mindre salen presenteras Sophie Vuković’s film *Shapeshifters*. Filmen börjar och slutar i den stora antirasistiska manifestation som 2013 hölls i Kärrtorp. Där får Vuković syn på filmens “du” med vilken hon för en flerspråkig dialog om uppväxt och identitet. Genom att blanda arkivbilder, iscensättningar och bilder från sin familjs vardag skapar Vuković en bildvärld som i sin form gestaltar den splittring filmen beskriver.

Genom att utforska föreställningar om uppväxt, identitet, tillhörighet och språk bortom stelnade begrepp och fixerade kategorier erbjuder utställningen nya sätt att se.

Utställningsgrupp:

Sebastian Dahlqvist (curator), Signe Johannessen, Peter Olsén,
Erik Rören och Emanuel Hallklint.